

Thuis in het Verpleeghuis
Waardigheid en trots op elke locatie

Pilot Leefplezierplan levert handreiking op voor praktijk

De afronding van het pilot-project Leefplezierplan werd 4 april met de deelnemende organisaties gevierd bij de Leyden Academy. Tijdens deze conferentie werd de handreiking uitgereikt die is ontwikkeld tijdens de pilot en helpt bij het implementeren van het Leefplezierplan. ‘Dit plan is het verschil tussen iets standaard doen en iets unieks doen’, meent directeur van de Leyden Academy en hoogleraar ouderengeneeskunde Joris Slaets.

‘We kijken vandaag succesvol terug en blikken vooruit’, aldus onderzoeker bij de Leyden Academy en dagvoorzitter Josanne Huijg. ‘De afgelopen tweeënehalf jaar hebben wij samen met elf zorgaanbieders, ondersteund door het ministerie van VWS, werkenderwijs gekeken hoe we de speelruimte van zorgverleners én het leefplezier van bewoners kunnen vergroten’, aldus Josanne. Deze inspanningen leverde het Leefplezierplan op. Een manier van werken waarin naast de noodzakelijke aandacht voor medische zorg en behoeften, zoals nu vastgelegd in het Zorgleefplan, ook ruimte is voor de wensen en verlangens van een bewoner. Werken met het Leefplezierplan spoort medewerkers aan om positieve ervaringen op de voorgrond te plaatsen en hier iedere dag iets mee te doen. Het vraagt daarnaast om een andere manier van kwaliteit

verantwoorden.

Lees meer over de pilot en download de handreiking via leydenacademy.nl

Elkaar leren kennen

Een belangrijk ingrediënt voor het Leefplezierplan is het beter leren kennen van de bewoner. Wie is deze persoon? Wat wil hij nog graag in het leven? Wie zijn voor hem belangrijk? Elkaar leren kennen stond ook bij het begin van de conferentie centraal. Annemarijn Slaets, mede ontwikkelaar van de Doodle Me-gespreksmethode, startte met een vragenspel. Hierdoor ontdekten we dat schildpadden en hamsters nog steeds geliefde huisdieren zijn en sommige mensen absoluut geen moeite hebben met vier uur slaap per nacht. Reizen naar deze conferentie was ook geen enkel probleem. Deelnemers kwamen uit Elst, Appingedam en zelfs uit Delfzijl. Dat is toch gauw drie-en-een-halve uur reizen. Ook blijkt dat de aanwezigen nog wel behoorlijk wat uitdagingen zien om het Leefplezierplan in de werkelijkheid te gaan implementeren. Soms lijken dingen simpel, maar is de werkelijkheid weerbarstiger. Factoren zoals tijd en techniek kunnen de implementatie bemoeilijken.

Elf zorgaanbieders deden mee aan training en onderzoek

Om het Leefplezierplan echt goed te laten aansluiten bij de praktijk, ontwikkelde de Leyden Academy dit plan samen met elf zorgaanbieders door heel Nederland. Medewerkers, leidinggevend en bestuurders van elf pilotorganisaties hebben training gehad en deelgenomen aan interviews.

Trainingen

Er waren drie soorten trainingen: Doodle Me-tool sessies, groepsessies en Leefplezierplansessies. Tijdens de Doodle Me-tool sessies zijn medewerkers getraind om aan de hand van de tool Doodle Me met bewoners in gesprek te gaan over hun verlangens. De kunst is om zo open mogelijk in gesprek te gaan en te leren wat voor iemand belangrijk is en wat niet. Deze kennis wordt verzameld op een bord met illustraties, teksten en foto's. Het bord geeft in één oogopslag weer wat er nu toe doet voor iemand. Het maakt anderen nieuwsgierig en nodigt uit tot kennismaken en gesprekken met familie en professionals. Tijdens de groepsessies werden bestuurders, kwaliteitsmanagers, teamleiders, cliëntenraadsleden en zorgprofessionals geïnformeerd over het project en de ontwikkeling van het Leefplezierplan. De sessies vergrootten de bewustwording over wat het betekent als ervaringsverhalen en het leefplezier van de bewoners uitgangspunt van zorg zijn. En als die verhalen ook in de verantwoording een belangrijke functie krijgen.

Tijdens de Leefplezierplansessies werden medewerkers getraind om voor iedere bewoner met een Doodle Bord een Leefplezierplan te maken. Zij oefenden met het invullen van de verschillende onderdelen van het plan en hoe je hier creatief in kunt zijn.

Onderzoek

Naast de trainingen is kwalitatief en kwantitatief onderzoek gedaan. Uit het onderzoek bleek dat het Leefplezierplan bijdraagt aan beter leren kennen van de bewoner. 87% van medewerkers geeft aan de bewoners beter of nog beter te hebben leren kennen.

Trial and error

Ondanks de onderzoeken en de trainingen voor het Leefplezierplan, zijn ze nog niet klaar, meent Joris. 'Deze beweging naar betere persoonsgerichte zorg vergt een lange adem. Maar we kunnen een heel eind komen met elkaar. Laat de verlangens via de dialoog met de bewoner naar voren komen. En gebruik de taal van de bewoner. Nu gebruiken we de taal van de zorg. En die gaat te veel over ziektes, beperkingen en geneesmiddelen. Achterhaal wat de bewoner lekker vindt, waarnaar deze graag luistert en wat zijn hobby's zijn.' De deelnemers deelden hierop hun ervaringen over het achterhalen van verlangens en het leren kennen van de bewoners. De pater die woont bij Stichting Woonzorgcentrum Sint Anna gaf bijvoorbeeld nooit veel blijk van levensvreugde, volgens een medewerker. 'Het was een somber man. Wat we ontdekten na Doodle Me-sessies, was dat hij in Suriname heeft gewoond en daar een heel bekend persoon was. En dat hij een

fanatiek marathonloper was. Allemaal informatie waarover wij geen weet hadden', vertelt ze. 'Nu begint onze stagiair geanimeerde gesprekken met de pater naar aanleiding van het Doodle Bord. Over mooie momenten uit zijn leven.' De oma van de stagiair komt toevallig ook uit Suriname en kende de pater van vroeger. Toen zij wist dat hij in Sint Anna woonde, is ze op bezoek gegaan. 'Je ziet zo iemand veranderen als je hem persoonlijke aandacht geeft. Hij loopt niet meer nors of bozig rond, maar is veel vriendelijker', vertelt de medewerker.

Tips en tricks van aanwezigen om leefplezier te vergroten

Tip 1: leefplezier vergroten bij bewoners die niet van douchen houden Zelfs met billen wassen vergroot je plezier bij mensen die niet van douchen houden. Er zijn namelijk genoeg manieren om mensen schoon te houden. Zoals wassen op bed met speciale washandjes.

Tip 2: droge huid? Insmeren met bodylotion Bij bewoners die steunkousen dragen en last hebben van droge benen, kun je leefplezier vergroten door ze simpelweg in te smeren voor het slapen gaan. 'We hebben iedere avond even één op één contact. Daar geniet ze van', vertelt een deelnemer.

Tip 3: gebruik jouw creativiteit om levensplezier te vergroten Zit een bewoner in een rolstoel? Ook daarvoor zijn plezierige activiteiten te bedenken. Zoals een boottocht door de Biesbosch. Hang foto's van belevingen boven het bed van de bewoner. Zo kunnen ze nagenieten en bezoekers beginnen makkelijk een gesprek. Maak placemats van het Doodle Bord en gesprekken branden los tijdens het tafelen. Geef bewoners verantwoordelijkheid. Hield iemand van tuinieren? Grote kans dat dat nog steeds zo is. Geef deze persoon verantwoording over een stuk tuin. Houdt iemand van muziek? Zet zijn favoriete muziek op.

In de [handreiking 'Leefplezier ervaren'](#) lees je meer voorbeelden om leefplezier te vergroten.

Uniek

Joris vertelde over belangrijke aspecten van het Leefplezierplan: dilemma's die kunnen optreden, de waarde van ervaringen, het Leefplezierplan en het Elektronisch Cliëntendossier (ECD) en de rol van 'belangrijke anderen', zoals familie, vrienden en mantelzorgers. 'Laat familie weten dat de tijd van de bewoner leuk is geweest. Registreer niet alleen dat iemand in een nat bed heeft gelegen, maar dat de gym plezier opleverde. Dat vindt de familie veel prettiger om te lezen.' Joris tipt om nieuwe vragen toe te voegen aan het ECD, zoals: wat doe je het liefste? 'Het Leefplezierplan is het verschil tussen iets standaard doen en iets wat uniek is', meent hij.

Meer levensplezier door dansen

Na de presentatie van Joris werden de deelnemers verrast met een dansvoorstelling van HuidHonger en bewoners van Topaz Vlietwijk. Tijdens deze dans staat het vergroten van levensgeluk en het vinden van nieuwe manieren van onderling contact door aanraking centraal. Ook de deelnemers gingen met de voetjes van de vloer.

Theo van Uum reikt handreiking uit

Een Doodle Bord met Feyenoord! Dat kan Theo van Uum, directeur langdurige zorg van het ministerie van VWS, wel waarderen. Zijn favoriete voetbalclub staat afgebeeld op een Doodle Bord in de handreiking 'Langer leefplezier ervaren'. 'Gewaagd om over leefplezier te spreken als ze vanavond gaan verliezen', meent hij. De handreiking die Joris aan Theo uitreikte, is het beoogde eindproduct van deze eerste pilot en bevat concrete voorbeelden, foto's en sneakreviews die dienen ter inspiratie voor het implementeren van het Leefplezierplan. 'Dit boek is een mijlpaal', meent Theo. 'Maar we zijn er nog niet. We gaan verder met de implementatie op twee locaties. Met bestuurders, zorgaanbieders, zorgkantoren, Zorginstituut en de IGJ. We gaan het sámen doen.'

De elf pilot organisaties kregen een officieel certificaat van deelname uitgereikt

Door: Karin Manders

Meer weten

- Download de [handreiking 'Leefplezier ervaren'](#)
- Lees meer over de pilot Leefplezierplan op leydenacademy.nl
- Lees het [artikel Joris Slaets \(hoogleraar ouderengeneeskunde\): 'Plezier in de zorg als speerpunt'](#)
- Lees meer over [persoonsgerichte zorg](#)
- Joris Slaets vertelt wat het Leefplezierplan bijzonder maakt:

tags:

Zorgleefplan (52)

thema:

Persoonsgerichte zorg en ondersteuning (314)